
Kall og kamp

BOKOVERSIKT

I klassikeren *Ekstremismens tidsalder: det 20. århundrets historie 1914 – 1991*, som kom på norsk i 1997, peker en av historiefagets nestorer, Eric Hobsbawm, på et særpreg ved vår tid: De sosiale mekanismer som forbinder vår generasjon med tidligere generasjoner, går i oppløsning. Forklaringen, mener Hobsbawm, ligger i at den tekniske og sosiale utvikling akselererer som aldri før.

Men det finnes motkrefter. Det har vært en økt interesse for museumsutstillinger og litteratur om nær fortid de siste 10 – 15 år. Det avspeiles i den stigende interesse for helsefagenes historie, ikke bare som isolert faghistorie, men ofte satt inn i videre historiske, samfunnsmessige og sosiale rammer. Kjennskap til egen historie er viktig for å forstå samfunn i utvikling. Det blir ikke mindre viktig når man står overfor fagfelt der utviklingstakten er så høy som den er i medisin og de beslektede fag, med konsekvenser både for det diagnostiske, behandlings- og pleiemessige området.

Åshild Fause & Anne Micaelsens bok om sykepleiens historie i Norge slutter seg meget pent til denne tradisjonen. Boken springer ut av Åshild Fauskes hovedoppgave i sykepleievitenskap ved Universitetet i Tromsø i 1993 om kampen for offentlig godkjenning 1912 – 48. Derfra strekker fremstillingen seg frem og tilbake i tid og tematikk. Anne Micaelsen bidrar med den eldre historie frem til 1900.

Boken føyer seg til en etter hvert omfangsrik litteratur om sykepleiehistorie i Norge, der Ingrid Wyller med *Sykepleiens historie i Norge* fra 1951 er den store pioner. I 40 år kom den i mange opplag og var et fast innslag i undervisningen av det som en gang het sykepleieelever. Det var de som skulle bli søstre. Det sier noe om forskyvningen i perspektiv at Ingrid Wyllers bøker først kom på forlaget Land og kirke, denne på Fagbokforlaget. I de siste årene har Kari Melby med *Norsk Sykepleierforbunds historie*, Kari Martinsen med sine essay og Jorunn Mathisen med sin bok *Sykepleiehistorie* fra 1993 bidratt til økt kunnskap og – får vi håpe – økt historisk forståelse blant sykepleierne.

Det gjør ingenting at markedet blomstrer. Forfattere og forlag skal gratuleres med at de tar Celia Davies oppfordring fra 1980 alvorlig: «rewriting nursing history». Her har arbeidsoppgaver, selvforståelse og perspektiv gjennomgått en rivende utvikling.

Boken er nydelig, også det ytre skal forfattere og forlag roses for. Illustrasjonene er velvalgte, gjengivelsene gode og oversiktlige lister over litteratur og illustrasjoner er på plass. Men ikke alt er like appetittvekkende, innholdsfortegnelsen er så kronologisk logisk inndelt at man kan miste lysten til lesing av mindre. Verken *Stortingsmelding nr. 13 Inn i høgskolesystemet* eller *Ny rammeplan i sykepleie*, for å nevne noen av avsnittene i kapittel 18 som bærer tittelen *Sykepleierutdanning på høghskolenivå* , lyder særlig spenstig. I valg av titler burde forfatterne vært mer fantasifulle, saklighet behøver ikke å være kjedelig. Heldigvis er teksten bedre og mer levende.

Dette er en beskjeden innvending overfor en bok som hører hjemme ikke bare i fagbiblioteker ved høyskoler og universiteter, men også i folkeboksamlinger og private bokhyller. Leger vil ha stor glede av å lese den.

Per E.Børdahl

Kvinneklubnikken

Haukeland Sykehus

Publisert: 20. august 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. mars 2026.